

İNCİLDƏ SEVGİ

ADNAN OKTAR (HARUN YƏHYA)

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ

SEVGİ KAINATIN YARADILIŞ MƏQSƏDİDİR

ALLAH SEVGİSİ

QARŞILIQ GÖZLƏMƏDƏN SƏMİMİYYƏTLƏ SEVMƏK

ALLAHIN İMAN EDƏNLƏRƏ SEVGİSİ

**İMAN EDƏNLƏRİN Hz. İSA MƏSİHƏ, PEYĞƏMBƏRLƏRƏ VƏ TƏQVA SAHİBİ ÖNDƏR
MÖMİNLERƏ OLAN SEVGİSİ**

İMAN EDƏNLƏRİN BİRLƏRİNƏ SEVGİSİ

QONŞU SEVGİSİ

“MÖMÜN ƏXLAQI” OLARAQ SEVGİ

SEVGİSİZLİK MƏNƏVİ BİR FƏLAKƏTDİR, AXIRZAMAN FİTNƏSİDİR

İNSANLARA SEVGİYLƏ YAXINLAŞMAQ VƏ SÜLHÜ TƏMİN EDİB QORUMAQ

QURAN-I KƏRİMDƏ SEVGİ İLƏ ƏLAQƏDAR AYƏLƏR

TƏKAMÜL YANILMASI

OXUCUYA

Bu kitabda və digər işlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhdarı olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısı ilə, Allahın varlığını inkar edən darvinizm 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu gözlər önünə gətirmək əhəmiyyətli imani bir vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Bu səbəblə, hər kitabımızda bu mövzuya xülasə də olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd edilməsi lazım olan başqa bir xüsüs də bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar "bir nəfəsə oxunan kitablar" ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən bir qrup oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razı salıcı yön son dərəcə güclüdür. Bu səbəblə, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxumaqdan xoşlandığını ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görər, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin bir qaynağın mövcudluğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə digər bəzilərində görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, müqəddəsata qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıçının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 60 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıçının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (səv) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Qurani-kərimin Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (səv) xatəmül-ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün yayımlarında Qurani və Rəsulullahın sünnesini özünə rəhbər etmişdir. Bu surətlə, inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıçının bütün işlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniya-herseqovinaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyğur, İndoneziya, Malay, benqal, serb, bolqar, Çin, Danimarka və İsveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər xaricdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fəvqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsilə olur. Kitabları oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanın fərqi olar. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın görüş və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq romantik inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan götürülmüşdür. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirliliyindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı bir maddi qazanc güdülmür.

Bu həqiqətlər göz önünə gətirildikdə insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtməyin yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aparmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıçının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarışıqlıqların, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və qarışıqlıq mühiti diqqətə alındığında bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyəti Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüsur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaq.

GİRİŞ

Quranda bildirilən mömin xüsusiyyətlərindən biri də Allahın nazil etdiyi kitablara imandır. Rəbbimiz, Peyğəmbərimiz (s.ə.v)-ə Quran-ı Kərimi nazil etdiyi kimi, Hz. İsa (ə.s)-a İncili, Hz. Musa (ə.s)-a Tövrat, Hz. İbrahim (ə.s)-a müxtəlif səhifələri, Hz. Davud (ə.s) isə Zəburu nazil etmişdir. Müsəlmanlar bütün bu haqq kitablara iman etməklə məsuldur.

Ayələrdə belə bildirilir:

Və onlar, sənə nazil olana və səndən əvvəl nazil olanlara iman gətirir və axirətə də yəqinliklə inanırlar. (Bəqərə surəsi, 4)

Deyin ki: “Biz Allaha, bizə nazil olana, İbrahim, İsmail, İshaq, Yaqub və onun nəslinə nazil olana, Musa və İsayə verilənlərə, özlərinin Rəbbi tərəfindən peyğəmbərlərə verilənlərə iman gətirdik. Onlardan heç birini digərindən ayırmırıq və biz Ona təslim oluruq.” (Bəqərə Surəsi, 136)

Göründüyü kimi Qurana uyan müsəlman, Peyğəmbərlərin hamısına və onlara nazil olanlara iman edər. Çünki bu kitablarda, zaman içində pozulmağa məruz qalmış bəzi hökmlər və izahatlar olmaqla birlikdə, iman əsaslarına, ibadətlərə və gözəl əxlaqa dair haqq hökmlər də yer almaqdadır. Quranda İncildən bəhs edilən ayələrdən bəziləri belədir:

Onların (peyğəmbərləri) sonra Tövrəni təsdiqləyici olaraq Məryəm oğlu İsanı göndərdik və ona içində hidayət və nur olan, özündən əvvəlki Tövrəni təsdiq edən, müttəqilər üçün doğru yol və nəsihət olan İncil verdik. İncil əhli Allahın onda nazil etdiyi ilə hökm etsin. Kim Allahın nazil etdiyi ilə hökm etməzsə, bax onlar, günahkarlardır. (Maidə surəsi 46-47)

İncil, Tövrəni təsdiqləyən Kitab olaraq, iman edənlərə doğru yol göstərən və nəsihət verən olaraq Hz. İsa (ə.s)-a vahy edilmişdir. Ancaq Hz. İsa (ə.s)-ın diri olaraq Allah Qatına alınmasından sonra, İncilin bəzi hissələri təhrif edilib pozulmuş, əslindən uzaqlaşdırılmışdır. İncilin hansı hissələrinin haqq hansı hissələrinin təhrif edildiyini göstərən rəhbər isə Allahın göndərdiyi son kitab olan Quran-Kərimdir. Quran, Tövrat və İncilin haqq hissələrini təsdiq edən, səhv hissələrini ləğv edir. Bu yönü ilə Quran, iman edənlər üçün bir hakimdir.

Məsələn Allah Quranda Xristianları, Hz. İsa (ə.s)-a (əsağfirullah) Allahın oğlu demələri, təslis (üçləmə) inancı barəsində xəbərdar etməkdə və azğın düşüncələrinin səhv olduğunu bildirməkdədir:

And olsun “Şübhəsiz ki, Allah Məryəm oğlu Məsihdür” deyənlər küfrə düşmüşdür. Məsih isə (budur:) “Ey İsrail oğulları! Mənim də Rəbbim, sizin də Rəbbiniz olan Allaha ibadət edin. Çünki O, Allaha şəriki qoşan kimsəyə, Cənnəti haram etmiş və onun düşəcəyi yer cəhənnəmdir. Zalımlara kömək yoxdur.” (Maidə surəsi, 72)

And olsun, “Allah üçün üçüncüsüdür” deyənlər kafir oldular. Halbuki tək bir İlahdan başqa İlah yoxdur. Əgər onlar dediklərinə son qoymasalar, onlardan kafir olanlara, mütləq (ağrılı) bir əzab toxunacaqdır. (Maidə surəsi, 73)

Məryəm surəsində isə “Allah Özünə övlad götürdü” iftirasının nə qədər çirkin və böyük bir zülm olduğu belə bildirilir:

“Rəhman özünə övlad götürmüşdür!” dedilər. Siz olduqca çirkin bir iş gördünüz.

Bundan az qaldı göylər parçalanacaq, yer çatlayacaq və dağlar yerindən qopub dağılacaq.

Rəhman adına uşaq irəli sürdüklərinə (görə bunlar olacaqdı.)

Rəhman (olan Allah)-a övlad götürmək yaraşmaz. (Məryəm surəsi, 88-92)

Xristianların, “Hz. İsa (ə.s)-ın çarmıxda öldüyü”-nə dair olan səhv inancları Quranda düzəldilmişdir. Allah Quranda Hz. İsa (ə.s)-ın ölmədiyini, insanlara bənzərinin göstərildiyini, Hz. İsa (ə.s)-ın diri olaraq

Allah Qatına yüksəldildiyini və içərisində olduğumuz axır zamanda yenidən dünyaya gələcəyini xəbər vermişdir:

Və: “Biz, Allahın elçisi Məryəm oğlu İsa əl-Məsihi öldürdük” demələri səbəbiylə də (onlara belə bir cəza verdik.) Halbuki onu (İsanı) öldürməmişdilər və onu asmadılar. Amma onlara (onun) bənzəri göstərildi. Həqiqətən onun haqqında ixtilafa düşənlər, şəkk-şübhə içərisindədirlər. Onların bir zənnə uymaqdan başqa heç bir məlumatı yoxdur. Onu (İsanı) qəti olaraq öldürmədilər.

Xeyr; Allah onu Öz dərğahına qaldırmışdır. Allah yenilməz qüvvət sahibi, hikmət sahibidir.

And olsun, Kitab Əhlindən, ölmədən əvvəl ona (İsaya) inanmayacaq kimsə yoxdur. Qiyamət günü, o da onların əleyhinə şahid olacaqdır. (Nisa Surəsi, 157-159)

Göründüyü kimi Quran Xristianların **“Hz. İsa (ə.s)-ın çarmıxda öldüyü”** səhv inancını düzəldərkən, **“yenidən yer üzünə gələcəyi”** inancının doğru olduğunu bildirməkdədir.

Bütün bu məlumat, eləcə də Quranda Xristianlar və Yəhudilər **“Kitab Əhli”** olaraq təyin edilmiş və onların yeməkləri Müsəlmanlara halal edilmiş, Kitab Əhlindən qadınlarla evlənməyə icazə verilmişdir. **(Maidə surəsi, 5)** Bu da, Xristianlar, Yəhudilər və Müsəlmanlar arasında yaxın insani əlaqələr, dostluq və yoldaşlıq bağının olması lazım olduğunu göstərir.

Hər birliyin içərisində olduğu kimi əlbəttə Kitab Əhli içərisində də zülm edənlər ola bilər. Zalımlıq, kimliyində Müsəlman yazan bəzi kəslərin də həyata keçirdiyi bir əxlaqsızlıqdır. Müsəlman, yer üzündə fitnənin tamamilə sona çatması üçün zalımla fikri yöndən mübarizə etməklə məsuldur, ancaq bu mübarizəsi heç bir zaman nifrətlə, kinlə, təcavüzkarlıqla, şiddətlə olmaz. Kitab Əhlinə isə etiqadların səhvləri **“ən gözəl şəkildə”**, yəni şəfqətlə, mərhəmətlə, yaxşılıqla, dostluqla izah etməlidir. Müsəlmanlar olaraq bizim Xristian və Yəhudilərə çağırımız, ayələrin hökmünə görə: **“Bizə və sizə endirilənə iman etdik; bizim də İlahımız, sizin də İlahınız birdir və biz Ona təslim olmuşuq.”** (Ənkəbut surəsi, 46) və **“Bir olan Allaha imana”** çağırmaqdır:

De ki: “Ey kitab əhli, sizinlə bizim aramızda müştərək (olan) bir kəlməyə (tövhidə) gəlin. Allahdan başqasına ibadət etməyə, Ona heç bir şeyi orta qoşmayaq və Allahı qoyub bir-birimizi (özümüzdə) Rəbb qəbul etməyə.” Əgər onlar yenə də üz döndərərlərsə, deyin ki: “Şahid olun, biz həqiqətən müsəlmanlarıq.” (Ali İmran surəsi, 64)

İçərilərindən zülm edənlər istisna olmaqla Kitab əhli ilə ən gözəl tərzdə mücadilə edin. Və deyin ki: “Bizə və sizə endirilənə iman etdik; bizim də İlahımız, sizin də İlahınız birdir və biz Ona təslim olmuşuq.” (Ənkəbut surəsi, 46)

SEVGİ KAINATIN YARADILIŞ MƏQSƏDİDİR

Bu kitabda İncildə yer alan və Quranla eyni olan sevgi sözlərinə yer verilmişdir. Həqiqi sevginin necə olması lazım olduğunu izah edən bu İncil bölümləri bütün iman edənlər üçün gözəl bir rəhbərdir.

Həqiqi sevgi, Allahın iman edənlərə nemət olaraq yaratdığı xüsusi bir duyğudur. Allahı bütün ruhu və canıyla sevən, Allahdan həqiqətən qorxan, Allahın möhtəşəm sənətini görüb lazımı kimi təqdir edən, Allahı Dost, Vəli və Vəkil etmiş olan möminlər, Allahın səmimiyyətlərinə qarşılıq olaraq nəsib etdiyi sevgini ən coşğulu şəkildə yaşayan insanlardır. Bir çiçəyin qoxusu, bir pişik balasının məzlum baxışları, bir atın heybəti, bir mənzərənin könül açması, bir musiqinin ruhu coşdurən ritmi, bir insanın fiziki gözəlliyi və baxışlarındakı dərin mənə, bir paltarın gözəlliyi, bir parçanın rənglərindəki uyğunlaşma, bir avtomobilin dəbdəbəli dizaynı, bir gəminin sahib olduğu rahatlıq və daha neçə-neçə nemət, sevginin ürəkdə meydana gətirdiyi incəlik və dərinliklə mənəli və təsir edici hala gəlir. Oxuyub xəyal etdiyimizdə belə ruhumuzda həyəcan meydana gətirən bütün bu nemətlər, sevgi olmayanda, bir anda mexanikləşəcək, mənasını itirəcək.

Allah Quranda, Peyğəmbərlərin və elçilərin insanlardan tək tələblərinin sevgi olduğunu bildirmişdir:

Də ki: “Mən buna qarşı yaxınlıqda sevgi xaricində sizdən heç bir mükafat istəmirəm.” (Şura surəsi, 23)

Çünki sevgi Allahın kainatı yaratmasının əsas məqsədidir. Allah çox sevən və çox sevilən, sevməyi sevəndir. Buna görə də, Allah bizə Quranda sadəcə “sevin” deməz, eyni zamanda bizə sevginin zəminini izah edər. Qurandakı ruh, Allahın o möhtəşəm gizli və açıq sistemi, sevginin bütün fəlsəfəsini, alt və üst quruluşunu insanlara öyrədən. Çünki həqiqi sevgi hər kəsin asanlıqla əldə edəcəyi bir ruh deyil. Sevgi yüksək bir duyğudur və sevginin elmi Qurandadır. Sevmək üçün səbir lazımdır, fədakarlıq lazımdır, cömərdlik lazımdır, diqqət lazımdır, qoruyuculuq lazımdır və ən əsası Allah qorxusu və sevgisi lazımdır. Və Quran bizə bütün bu gözəl xüsusiyyətləri qazandıraraq əsl sevgi insanı olmağımıza imkan verir.

Bu səbəbdən, Quranın ruhu həmişə sevgiyə istiqamətlidir. Allah qorxusunun məqsədi də sevgiyə istiqamətlidir. Allahdan qorxan sevginin bütün zəminini hazırlamış olur, asanlıqla sevilə və sevə bilər. Çünki insan həqiqi mənada səbr edə bilmək, şəfqətli ola bilmək, köməksevər olmaq, cömərd davranmaq, lazım olduğunda öz haqqından məmnuniyyətlə keçə bilmək üçün həqiqi Allah qorxusuna sahib olmalıdır. Allah qorxusu olduqda bütün bu səciyyətlər üçün insanların bir sərhədi vardır. Kimisi mənfəətinə zidd düşəndə, kimisi yorulanda, kimisi dara düşəndə, kimisi isə heç bir səbəb yox ikən fədakarlıqdan, səbirdən, bağışlayıcılıqdan, sədaqətdən, vəfadan keçə bilər. Allahdan qorxan möminin isə bu xüsusiyyətləri sabit və möhkəmdir. Bütün bunlar sevginin əsas təməlini meydana gətirir. Bağışlayıcı olan insan, sevginin önündəki əngəli aradan qaldırır, bu gözəl əxlaqı sevginin önündəki divarı yıxar. Allahdan qorxmayan isə nə sevə bilər, nə də sevilə. Elə bir qabiliyyəti və gücü olmaz. Çünki Allah qorxusunun olmadığı yerdə vəfa da, sədaqət də, səbir da, bağışlayıcılıq da, mərhəmət də yoxdur.

İndiki vaxtda isə ətrafımıza baxanda bir çox insanın sevgisizliyin acısı içərisində qovrulduğunu görürük. Şeytan insanların böyük qisminə sevgini unutturub həyatın mənasını əllərindən almışdır. Sevgi olmadığı üçün boş və mənasız baxan gözlər, solğun üzlər, yaşamaq sevincini itirmiş ruqlar, eqoizm, mərhəmətsizlik və vəfasızlıq ətrafı sanki əhatə etmiş vəziyyətdədir. Sevgini itirən bir çox insan, insani xüsusiyyətlərini də itirmiş ancaq yemək yeyən, yatan, işə və ya məktəbə gedən, çoxalan, sanki bir orqanizm kimi varlığını davam etdirən məxluqlara dönmüşlər.

Əlinizdəki bu kitab bəhs olunan insanların itirdikləri həyat sevincini yenidən tapmaları, həyatlarına mənə qazandırmaları, ürəklərini imanın və sevginin nuru ilə işıqlandırmaları üçün bir dua xüsusiyyətindədir. İncilin Quran ilə eyni olan hissələrindən yığılıb bir araya gətirilən bu sevgi sözləri, insanların sevgini daha incə və ətraflı düşünmələrinə vəsələ olar və Allahın izni ilə sevginin bütün dünyaya hakim olması üçün əhəmiyyətli bir addım olacaq.

İNSAN ALLAH EŞQİ İLƏ XOŞBƏXT OLAR

Adnan Oktar: Hər şeyə qarşı səbirli olmağın mənası nədir? “Ya Rəbbi” deyirsən “Mən Səni çox sevirəm”. “Hər nə olursa olsun Sənə olan eşqimi, sevgimi heç vaxt buraxmaram. Daha şiddətli imtahan olsa yenə tərک etməyəcəm. Daha da şiddətli olsa yenə tərک etmərəm”, “Canımı alsalar, malımı alsalar, vücudumu parçalasalar yenə tərک etmərəm” deyirsən. Bu nədir? Dəli aşiq deməkdir. Elə Allah bunu istəyir. Eşq olmadıqdan sonra nə diünyanın mənası vardır, nə cənnətin mənası olar. Heç bir yerin mənası qalmaz, Allah əsirgəsin. Aşığın getdiyi hər yer ona zövqlü və gözəldir. Yoxsa cənnətə gedər adam cənnət köşkündədir, sıxıntıdan pərişan ola bilər Allah göstərməsin. Bu diünyadakı insanı aparıb qoysa cənnətə, əgər bu baş ilə bu məntiqlə getsə bizim bildiyimiz klassik o ehtirasla, orada da anormallıq edəcək, orada da zülm etməyə çalışacaq. Orada da insanları tərsləyəcəkdir, acı verəcək. Cənnət bir növ cəhənnəmə çevrilər o zaman haşa, elə deyil? İnsanlara əzab verər. Allah eşqi ilə cənnət çox gözəl. Allaha qarşı ehtirasla çox gözəl. Cənnəti gözəlləşdirən odur. Yoxsa evlə, binayla, ətlə, sümüklə insan xoşbəxt olmaz. Allah eşqi ilə xoşbəxt olar insan. Ona görə insanlar heç cürə xoşbəxt ola bilmir. (Adıyaman ASU TV, 30 noyabr 2009)

ALLAH SEVGİSİ

Sevgili qardaşlarım, bir-birimizi sevək, çünki sevgi Allahdandır. Sevən hər kəs də Allahdan (Allahın ruhundan) var olmuşdur və Allahu tanıyır. Sevməyən kəs Allahu tanımır, çünki Allah sevgidir. (1 Yəhya, 4:7-8)

Biz Allahın bizə olan sevgisini anlayıb buna inandıq. Allah sevgidir. Kim sevgidə qalarsa, Allahda [Allahın rızasına uyğun] yaşayar. (1 Yəhya, 4:16)

Allahu sevmək, Onun əmrlərinə riayət etməkdir... (1 Yəhya, 5:3)

Biz sevirik, çünki öncə O [Allah] bizi sevdi. (1 Yəhya, 4:19)

Sevgi Allahın əmrlərinə görə həyat sürməyimizi tələb edir. Əvvəldən bəri eşitdiyiniz kimi əmr budur; gərək bu əmrə görə həyat sürəsiniz. (2 Yəhya, 1:6)

İlahiyyətçilərdən biri gəlib onların mübahisələrinə qulaq asdı və İsanın onlara yaxşı cavab verdiyini görüb Ondən soruşdu: “Əmrlərin ən əsası hansıdır?” İsa cavab verdi: “Əmrlərin ən əsası budur: “Dinlə, ey İsrail! Allahımız Rəbb yeganə Rəbdir. Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığımla, bütün düşüncəmlə və bütün gücümmlə sev”. (Mark, 12:28-30)

İnsanın Allahu bütün qəlbinlə, bütün ağıllımla və bütün gücümmlə sevmək, qonşunu da özün kimi sevmək yandırma qurbanlarının və başqa qurbanların hamısından daha vacibdir”. (Mark, 12:33)

... Allahın olan Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığımla, bütün gücümmlə və bütün düşüncəmlə sev ... . (Luka, 10:27)

... Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığımla və bütün düşüncəmlə sev. Bu, böyük və əsas əmrdir. (Matta, 22:37-39)

Ümidimiz də boş çıxmur, çünki Allahın sevgisi ürəklərimizə tökülüb (Romalılara, 5:5)

Ancaq dünya bilməlidir ki, Mən Allahu sevirəm və Allah Mənə nə əmr etdisə, ona əməl edirəm. (Yəhya, 14:31)

Amma kim Allahu sevirsə, Allah onun haqqında hər şeyi bilir. (1 Korinfilərə, 8:3)

Çünki əminəm ki, nə ölüm, nə həyat, ... nə başçılar, nə indiki, nə də gələcək şeylər, nə qüvvələr, nə ucalıq, nə dərinlik, nə də başqa bir məxluq bizi ... Allah sevgisindən ayırmağa qadir olmayacaq. (Romalılara, 8:38-39)

... Allah sevgidir. Kim sevgidə qalarsa, Allahda [Allahın rızasına uyğun] yaşayar. (1 Yəhya, 4:16)

Sevgi səbirli, xeyirxahdır. Sevgi paxıllıq etməz, öyünməz, lovğalanmaz, kobudluq etməz, öz xeyrini güdməz, hirslənməz, ona edilən pislilikləri sayıb-hesablamaz. Sevgi haqsızlığa sevinməz, həqiqətə isə şadlanır. O hər şeyə qatlaşar, hər şeyə inanar, hər şeyə ümid bəsləyər, hər şeyə dözər. Sevgi [Allahın sevgisi] əsla tükənməz... (1 Korinfilərə, 13:4-8)

Ona görə ürəklərimiz pis vicdandan paklanmış, bədənlərimiz də təmiz su ilə yuyulmuş halda imanun tam etimadı ilə, səmimi qəlblə Allaha yaxınlaşaq. Ümid verən əqidədən möhkəm tutaq, çünki vəd verən Allah sadıqdır. (İbranilərə, 10:22-25)

Dualarımızda sizi yada salıb həmişə hər birinizə görə Allaha şükür edirik. Çünki imandan yaranan əməllərinizi, sevgidən doğan zəhmətinizi ... Allah qarşısında daim yada salırıq. (1 Saloniklilərə, 1:2-3)

Qoy Rəbb ürəklərinizi Allahın sevgisinə və Məsihin səbrinə yönəltsin. (2 Saloniklilərə, 3:5)

Mərhəmət, sülh və sevgi sizə bol-bol verilsin! (Yəhuda, 1:2)

Dua edirəm ki, sevginiz bilik və hər cür idrak baxımından get-gedə daha çox artsın, siz Məsihin zühur edəcəyi gün pak və nöqsansız, Allahın izzəti və mədhi üçün İsa Məsihdən gələn salehlik bəhrələri ilə dolu olmaq üçün ən ali dəyərləri ayırd edə bilərsiniz. (Filipililərə, 1:9-11)

Bu əmrin məqsədi pak ürəkdən, təmiz vicdandan və riyasız imandan gələn sevgidir. (1 Timoteyə, 1:5)

Amma necə ki yazılmışdı: “Allahın Onu sevənlər üçün [axirət həyatında] hazırladıqlarını Nə göz görüb, nə qulaq eşidib, Nə də insan ürəyi dərk edib”. (1 Korinfilərə, 2:9)

QARŞILIQ GÖZLƏMƏDƏN SƏMİMİYYƏTLƏ SEVMƏK

"Aqape" İncildə ən çox istifadə edilən sevgi sözcüyüdür. 116 dəfə istifadə edilir. "Hər zaman verən və heç bir zaman qarşılıq gözləməyən sevgi" mənasındadır. Məsələn "... Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün anlayışınla sevəcəksən. Ən əhəmiyyətli olan və başda gələn əmr budur .." (Matta, 22:37-39)

sözündə sevgi sözünün keçdiyi yerdə "aqape" istifadə edilməkdədir. Yəni qarşılıqsız sevgi.

Qoy sevgisiniz riyasız olsun. Pislikdən ikrah edin, yaxşılığa bağlanın. Qardaşlıq sevgisi ilə bir-birinizi sevin. Hörmət göstərməkdə bir-birinizi qabaqlayın. Səyiniz azalmasın ... Rəbbə qulluq edin. Ümidinizlə sevinin. Əziyyətdə dözümlü olun. Dayanmadan dua edin. Ehtiyac içində olan müqəddəslərə yardım etməyə şərik olun. Qonaqpərvər olmağa səy göstərin. Sizi təqib edənlərə xeyir-dua verin; lənət yox, xeyir-dua verin. (Romalıları, 12:9-14)

Bir-birinizi sevməkdən başqa heç nədə heç kimə borclu qalmayın. (Romalıları, 13:8)

Hər şeydən əvvəl, bir-birinizi can-dildən sevin, çünki "sevgi çox günahı örtər". Şikayət etmədən bir-birinizə qonaqpərvərlik göstərin. (1 Peter, 4:8-10)

Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, hansı tərifi layiqsiniz? Çünki günahkarlar da onları sevənləri sevirlər. Əgər sizə yaxşılıq edənlərə yaxşılıq edirsinizsə, hansı tərifi layiqsiniz? Çünki günahkarlar da elə edirlər. Əgər geri almaq ümidi ilə insanlara borc verirsinizsə, hansı tərifi layiqsiniz? Günahkarlar da günahkarlara borc verirlər ki, həmin borcu tam geri alsınlar. Sizə düşmənlərinizi sevin, onlara yaxşılıq edin və heç bir şey ummadan borc verin. Onda alacağınız mükafat böyük olacaq ... (Luka, 6:32-35)

Beləliklə, Allahın seçilmişləri, müqəddəsləri (möminlər) və sevimliləri kimi ürək mərhəməti, xeyirxahlıq, itaətkarlıq, həlimlik və səbirə bürünün. Bir-birinizə səbirli olun və birinizin digərindən şikayəti varsa, bağışlayın. Rəbb sizi bağışladığı kimi siz də bağışlayın. Bütün bunlardan əlavə, kamil birliyin bağı olan sevgiyə bürünün. (Kolosselilərə, 3:12-14)

Əgər mən insan və mələk dilləri ilə danışırımsa, lakin sevgim yoxdursa, cingildəyən mis və ya danqıldayan sincəm. Əgər peyğəmbərlik ənamım varsa, bütün sirləri və hər cür biliyi dərk edirəmsə, dağları yerindən tərpədəcək dərəcədə tam imanım varsa, amma sevgim yoxdursa, mən bir heçəm. Əgər bütün var-dövlətimi paylayıb yoxsulları doydurarımsa və bədənimə oda təslim edərsəmsə, lakin sevgim yoxdursa, bunun mənə heç bir xeyri yoxdur. (1 Korinfilələrə, 13:1-3)

Sevginin ardınca gedin və ruhani ənamları, xüsusilə, peyğəmbərlik ənamını (əxlaqını) söylə istəyin. (1 Korinfilələrə, 14:1)

ALLAHIN İMAN EDƏNLƏRƏ SEVGİSİ

Ey Allahın sevimlisi olan qardaşlar, bilirik ki, O sizi seçib. (1 Saloniklilərə, 1:4)

Bizsə, ey Rəbbin sevdiyi qardaşlar, sizin üçün həmişə Allaha şükür etməliyik. Çünki Allah başlanğıcdan sizi ... həqiqətə iman vasitəsilə xilas üçün seçdi. ... bizi sevib lütfü ilə əbədi cəsarət və xeyirli ümid verən Allah sizi ürəkləndirsin, hər yaxşı söz və əməldə möhkəmləndirsin. (2 Saloniklilərə, 2:13-17)

Biz Allahın bizə olan sevgini anlayıb buna inandıq... (1 Yəhya, 4:16)

Biz sevirik, çünki öncə O bizi sevdi. (1 Yəhya, 4:19)

... Bu izzəti dünya yaranmazdan əvvəl Məni sevdiyim üçün Mənə verdin. (Yəhya, 17:24)

Rəbb bir-birinizə və bütün insanlara olan sevgisinizi ... artırıb-çoxaltsın. (1 Saloniklilərə, 3:12)

Axı Allah ... əməlinizi və Onun adı ilə müqəddəslərə (Özünü Allaha həsr etmiş olanlara) əvvəldən və indi də xidmət etməklə göstərdiyiniz sevgini unutmaz. (İbranilərə, 6:10)

... Çünki Allah sevinə-sevinə pay verən adamı sevir. Allah sizə hər bir neməti bol-bol verə bilər. Belə ki hər bir şeyə həmişə, hərtərəfli, kifayət qədər sahib olmaqla hər yaxşı əməl üçün bol-bol imkanınız olsun. (2 Korinfilərə, 9:7-8)

Biz Allahın bizə olan sevgisini anlayıb buna inandıq... (1 Yəhya, 4:16)

İMAN EDƏNLƏRİN Hz. İSA MƏSİHƏ, PEYĞƏMBƏRLƏRƏ VƏ TƏQVA SAHİBİ ÖNDƏR MÖMİNLƏRƏ SEVGİSİ

(Allah rızası üçün) Məsihin sevgisindən bizi kim ayıra bilər? Əziyyətmi, sıxıntıyı, təqibmi, aclıqı, ... təhlükəmi, qılıncı? (Romaılara, 8:35)

[İsa:] “Allahın məni sevdiyi kimi mən də sizi sevdim. Mənim sevgimdə qalın. Əgər (Allah rızası üçün) əmrlərimə riayət etsəniz, Mənim sevgimdə qalacaqsınız, necə ki mən Allahın əmrlərinə riayət edərək Onun sevgisində qalıram. Bu sözləri sizə söylədim ki, sevincim sizdə olsun və sevinciniz kamil olsun. Mənim əmrim belədir: Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. Heç kəsin sevgini dostları uğrunda canını qurban verən adamın sevgisindən üstün ola bilməz. Əgər (Allah üçün) sizə əmr etdiyim şeylərə əməl etsəniz, siz mənim dostlarımsınız.” (Yəhya, 15:9-14)

Allahın lütfü İsa Məsihi bitməyən sevgilə sevənlərin hamısı ilə birlikdə olsun. (Efeslilərə, 6:24)

Lakin kim onun [İsanın] sözünə riayət edirsə, Allah sevgini onda, həqiqətən, kamilliyə çatıb. Allahda olduğumuzu [Allahın rızasına uyduğumuzu] bununla anlarıq. “Allahda [Allahın rızasına uyğun] yaşayıram” deyən, İsa Məsihin həyat sürdüyü kimi həyat sürməlidir. (1 Yəhya, 2:5-6)

[İsa:] “... Məni sevdiyiniz... üçün Allahın Özünü sizi sevir.” (Yəhya, 16:27)

Əgər Məni sevirsinizsə, əmrlərimə riayət edəcəksiniz. Kim əmrlərimə bağlı qalıb onlara riayət edirsə, Məni sevən odur. Məni sevəni Allah sevecək. Mən də onu sevecəyəm ... (Yəhya, 14:15, 21)

İsa ona cavab verdi: “Kim məni sevsə, sözümə riayət edər, Allah da onu sevər ... məni sevməyənsə sözlərimə riayət etməz. Eşitdiyiniz söz mənim deyil, məni göndərən Allahın sözüdür.” (Yəhya, 14:23-24)

... [Allahın peyğəmbəri olaraq] İsaya olan imanını və bütün müqəddəslərə [özünü Allaha həsr etmiş] bəslədiyini sevgini eşidirəm və dualarımda səni yada salıram, Allahuma həmişə şükür edirəm. (Filimona 1:4-5)

Sizin üçün həmişə dua edərkən Allaha ... hər zaman şükür edirik. Çünki sizin Məsih İsaya imanınızdan və bütün [özünü Allaha həsr etmiş] müqəddəslərə göstərdiyiniz sevgidən xəbərdar olduq. (Kolosselilərə, 1:3-4)

Siz İsa Məsihi görməmişiniz, amma onu sevirsiniz. Hətta siz onu indi də görmürsünüz, lakin ona iman edib təsvir olunmaz və izzətli sevinclə hədsiz sevinirsiniz. (1 Peter, 1:8)

İMAN EDƏNLƏRİN BİRLƏRİNƏ SEVGİSİ

[İsa:] Sizə [Allah rızası üçün] yeni bir əmr verirəm: “Bir-birinizi sevin, Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. Əgər bir-birinizə sevgisiniz olsa, bütün insanlar biləcək ki, siz mənim şagirdlərimsiniz”. (Yəhya, 13:34-35)

... Bütün müqəddəslərə [özünü Allaha həsr etmiş olanlara] göstərdiyiniz sevgi barədə eşidib sizi dualarımda yada salaraq durmadan sizin üçün şükür edirəm. (Efeslilərə, 1:15-16)

[İsa:] “Allahın məni sevdiyi kimi mən də sizi sevdim. Mənim sevgimdə qalın. Əgər [Allah rızası üçün] əmrlərimə riayət etsəniz, Mənim sevgimdə qalacaqsınız, necə ki mən Allahın əmrlərinə riayət edərək Onun sevgisində qalıram. Bu sözləri sizə söylədim ki, sevincim sizdə olsun və sevinciniz kamil olsun. Mənim əmrim belədir: Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin. Heç kəsin sevgisi [Allah rızası üçün] dostları uğrunda canını qurban verən adamın sevgisindən üstün ola bilməz. Əgər sizə [Allah üçün] əmr etdiyim şeylərə əməl etsəniz, siz mənim dostlarımsınız.” (Yəhya, 15:9-14)

... Rəbbə tabe olaraq sənin üçün daha artıq sevimli qardaşdır. (Filimona, 1:16)

Sevgili qardaşlarım, bir-birimizi sevək, çünki sevgi Allahdandır... (1 Yəhya, 4:7)

Qardaşlıq sevgisinə gəlincə, sizə yazmağa ehtiyac yoxdur, çünki Allah bir-birinizi sevməyi öyrədib. ... Lakin ey qardaşlar, rica edirik ki, belə işlərin sayını artırın. (1 Saloniklilərə, 4:9-10)

... Əgər biz bir-birimizi sevsək ... [Allah] sevgisi içimizdə kamil olur. (1 Yəhya, 4:12)

Kim “mən Allahu sevirəm” deyir, amma öz qardaşına nifrət edirsə, yalançıdır. Axı gördüyü qardaşını sevməyən görmədiyi Allahu sevə bilməz. Bizim Məsihdən aldığımız əmr budur ki, “Allahu sevən görək öz qardaşını da sevsin.” (1 Yəhya, 4:20-21) (Yəhya, 4:20-21)

Əgər kimsə dünya malına sahib olarkən qardaşını ehtiyac içində görüb ona rəhmi gəlmirsə, Allah sevgisi onda necə qala bilər? Ey övladlar, sözdə və dildə deyil, əməldə və həqiqətdə sevək. (1 Yəhya, 3:17-18)

Bir-birinizə qarşı anlayış göstərin və birinizin digərindən şikayəti varsa, bağışlayın. Rəbb sizi bağışladığı kimi siz də bağışlayın. Bütün bunlardan əlavə, ... sevgiyə bürünün. (Kolosselilərə, 3:13-14)

Sevgili qardaşlarım, bir-birimizi sevək, çünki sevgi Allahdandır. Sevən hər kəs də Allahdan doğulub və Allahu tanıyır. ⁸Sevməyən kəs Allahu tanımır, çünki Allah sevgidir. ... Sevgili qardaşlarım Allah bizi bu cür sevdiyi üçün biz də görək bir-birimizi sevək. (1 Yəhya, 4:7-11)

Bir-birinizi sevgiylə öpərək salamlayın. ... (1 Peter, 5:14)

Bir-birimizi sevgiyə və xeyirxah əməllər etmək üçün necə həvəsləndirmək haqqında fikirləşək. Bəzi adamların vərdiş etdiyi kimi birgə yığışmağımızı tərk etməyə. Lakin qiyamət gününün yaxınlaşdığını gördükcə bir-birimizi daha çox ruhlandırmaq. (İbranilərə, 10:24-25)

Aranızda daimi qardaşlıq sevgisi olsun. Qonaqpərvər olmağı da unutmayın, çünki belə davranan bəziləri bilmədən mələklərə qonaqpərvərlik göstərmişlər. (İbranilərə, 13:1-3)

... Əgər ürəkdən bir sevgi və mehribanlıq varsa, eyni düşüncə və sevgidə, ruhda və məqsəddə birləşərək sevincimi tamamlayın. (Filipililərə, 2:1-2)

Qardaşlıq sevgisi ilə bir-birinizi sevin. Hörmət göstərməkdə bir-birinizi qabaqlayın. (Romalılara, 12:10)

Hər şeydən əvvəl, bir-birinizi can-dildən sevin, çünki “sevgi çox günahı örtər”. (1 Peter, 4:8)

Doğru olanı etməyən və qardaşını sevməyən adam Allahdan [Allahın razı olduğu bəndələrdən] deyil. Bax Allahın qulları ... belə ayırd edilir. (1 Yəhya, 3:10)

... İndi səndən xahiş edirəm ki, bir-birimizi sevək. Sənə yazdığım yeni bir əmr deyil, əvvəldən bəri malik olduğumuz əmrdir. (2 Yəhya, 1:5)

Beləliklə, sizə əmr edirəm: “Bir-birinizi sevin!” (Yəhya, 15:17)

Tamamilə itaətkar və həlim, səbirli olub bir-birinizə sevgiylə anlayış göstərin. (Efeslilərə, 4:2)

Qardaşını sevən nurda [Allahın nurunda] qalır və onda büdrəmə səbəbi yoxdur. Amma qardaşına nifrət edən qaranlıqdadır. O, qaranlıqda gəzir və hara getdiyini bilmir, çünki qaranlıq onun gözlərini kor edib. (1 Yəhya, 2:10-11)

Elə buna görə də siz bütün səylə imanınıza alicənablıq, alicənablığınıza bilik, biliyinizə nəfsə hakim olmaq, nəfsə hakim olmağınıza dözümlü, dözümlünüzə möminlik, möminliyinizə qardaşlıq sevgisi və qardaşlıq sevgisinə sevgi əlavə edin. (2 Peter 1:5-7)

Hər şeydən əvvəl, bir-birinizi can-dildən sevin, çünki sevgi çox günahı örtər. Şikayət etmədən bir-birinizə qonaqpərvərlik göstərin. Hər kəs Allahın çoxcəhətli lütfünün yaxşı idarəçiləri kimi aldığı anama görə bir-birinə xidmət etsin. (1 Peter, 4:8-10)

... Bir-birinizə sevgiylə qulluq edin. (Qalatiyalılara, 5:13)

... Bir-birinizi qardaşlıq sevgisi ilə sevin, rəhmli və itaətkar olun. (1 Peter, 3:8)

Həqiqətə itaət edərək ürəklərinizi saflaşdırıb riyasız qardaşlıq sevgisinə sahib oldunuz. Buna görə bir-birinizi var gücünüzlə səmimi qəlbədən sevin. (1 Peter, 1:22)

Bir-birinizi sevməkdən başqa heç nədə heç kimə borclu qalmayın; çünki başqasını sevən Qanunu [Allahın əmirlərini] yerinə yetirmiş olur. (Romalılara, 13:8)

Əvvəldən bəri eşitdiyiniz xəbər budur: Bir-birimizi sevək. Şərdən olub qardaşını öldürən Qabil kimi olmayaq. O, qardaşını niyə öldürdü? Ona görə ki öz əməlləri şər, qardaşının əməlləri isə saleh idi. Beləliklə, qardaşlar, dünya sizə nifrət edirsə, heyrətlənməyin. Qardaşlarımızı sevdiyimizə görə biz bilirik ki, ölümdən həyata keçmişik. Sevməyənsə ölümdə qalır. (1 Yəhya, 3:11-16)

Qardaşlar, sizin üçün həmişə Allaha şükür etməliyik və belə etməyimiz yerinə düşər, çünki imanınız artdıqca artır və hamınızın bir-birinizə olan sevgisi çoxalır. Bunun üçün tab gətirdiyiniz bütün təqiblərə, əziyyətlər zamanı dözümlünüzə və imanınıza görə ... sizinlə özümüz də fəxr edirik. (2 Salonikilərə, 1:3-4)

Qoy hər cür kinlə birlikdə acılıq, hiddət, qəzəb, çığırtı, böhtançılıq büsbütün sizdən uzaq olsun. Amma bir-birinizə qarşı xeyirxah, rəhmli olun və Allah ... sizi bağışladığı kimi siz də bir-birinizi bağışlayın. (Efeslilərə, 4:31-32)

Nəhayət, hamınız həmfikir olun. Başqalarının hər bir hissinə şərik olun, bir-birinizi qardaşlıq sevgisi ilə sevin, rəhmli və itaətkar olun. (1 Peter, 3:8)

... Bütün müqəddəsləri [özünü Allaha həsr etmiş olanları] sevdiyinizi eşidəndə bəri mən də sizin üçün həmişə şükür edirəm, sizi dualarımda həmişə xatırlayıram. (Efeslilərə 1:15-16)

Ey qardaşlar, xahiş edirik ki, aranızda zəhmət çəkənlərin, Rəbdə sizə başçılıq edib nəsihət verənlərin qədrini bilin. Etdikləri əmələ görə onlara hədsiz sevgiylə hörmət göstərin. Bir-birinizlə sülh içində yaşayın. (1 Salonikilərə, 5:12-13)

Həqiqətə itaət edərək ürəklərinizi saflaşdırıb riyasız qardaşlıq sevgisinə sahib oldunuz. Buna görə bir-birinizi var gücünüzlə səmimi qəlbədən sevin. (1 Peter, 1:22)

QONŞU SEVGİSİ

Buna bənzəyən ikincisi budur: “Qonşunu özün kimi sev”. (Matta, 22:39)

... qonşunu da özün kimi sevmək yandırma qurbanlarının və başqa qurbanların hamısından daha vacibdir. (Mark, 12:33)

... Qonşunu özün kimi sev. (Luka, 10:27)

”Qonşunu sev və düşməninə nifrət et” deyildiyini eşitmişiniz. Mənsə sizə deyirəm ki, düşmənlərinizi sevin, sizi təqib edənlər üçün dua edin. (Matta, 5:43-44)

Əgər siz “qonşunu özün kimi sev” deyən Müqəddəs Yazıya (Allahın əmirlərinə) görə ... Allahın qanununa həqiqətən əməl edirsinizsə, yaxşı edirsiniz. (Yaqub, 2:8)

“Zina etmə, qətl etmə, oğurluq etmə, tamah salma” və bunlardan başqa nə əmr varsa, bu kəlamla yekunlaşdırmaq olar: “Qonşunu özün kimi sev”. Sevən insan qonşusuna qarşı pis iş görməz, buna görə də sevgi Qanunun (Allahın əmirlərini) tamamlanmasıdır. (Romalıları, 13:9-10)

“MÖMÜN ƏXLAQI” OLARAQ SEVGI

Ruhun səmərəsi isə budur: sevgi, sevinc, sülh, səbir, xeyirxahlıq, yaxşılıq, sədaqət. (Qalatiyalılara, 5:22)

... Bilik insanın lovğalanmağına səbəb olur, sevgi isə onu ruhən inkişaf etdirir. (1 Korinfilərə, 8:1)

Nəsihət verəndirsə, nəsihət versin; pay verəndirsə, səxavətlə, rəhbərdirsə, səylə, mərhəmət göstərəndirsə, sevinə-sevinə öz işini görsün. Qoy sevgisiniz riyasız olsun. Pislikdən ikrah edin, yaxşılığa bağlanın. (Romalırlara 12:8-9)

İndi isə üç şey qalır: İman, ümid, sevgi. Amma bunların arasında sevgi üstündür. (1 Korinfilərə, 13:13)

... Əhəmiyyət kəsb edən isə sevgiyə fəal olan imandır. (Qalatiyalılara, 5:6)

Çünki Allah bizə qorxaqlıq ruhu deyil, güc, sevgi ... ruhu vermişdir. (2 Timoteyə, 1:7)

Nəhayət, ey qardaşlar, sevinin. Bərpa olunun, təsəlli tapın, həmfikir olun, sülh içində ömür sürün. Sevgi və sülh qaynağı olan Allah sizinlə olacaq. (2 Korinfilərə, 13:11)

Beləliklə, Allahın seçilmişləri, müqəddəsləri və sevimliyə kimi ürək mərhəməti, xeyirxahlıq, itaətkarlıq, həlmlilik və səbirə bürünüün. Bir-birinizə dözüün və birinizin digərindən şikayəti varsa, bağışlayın. Rəbb sizi bağışladığı kimi siz də bağışlayın. Bütün bunlardan əlavə, ... sevgiyə bürünüün. (Kolosselilərə, 3:12-14)

Həyatınız pulpərəstlikdən azad olsun, nəyiniz varsa, ona qane olun. Çünki Allah Özü demişdir: “Səni heç vaxt atmaram, səni heç vaxt tərk etmərəm”. (İbranilərə, 13:5)

Zəngin olmaq istəyənlərsə sınağa və tora düşürlər; insanı məhvə və həlakə aparan bir çox axmaq və ziyanverici ehtiraşlara batırlar. Çünki hər cür pisliyin kökü pulpərəstlikdir. Kimlərsə bu həvəslə imandan azıb öz-özlərinə sanki bıçaq soxmuş kimi çox əzab verdilər. Amma sən, ey Allah adamı, bu şeylərdən qaç. Salehliyin, möminliyin, imanın, sevginin, dözüünün, həlmliyin ardınca get. İman uğrunda yaxşı mübarizə apar. Əbədi həyatı (cənnəti) bərk tut; bunun üçün çağırıldın və yaxşı əqidəni bir çox şahid qarşısında iqrar etdin. (1 Timoteyə, 6:9-12)

... İmanda, sevgidə və səbirdə sağlam olsunlar. (Titə, 2:2)

... İman və sevgiyə döşümüzə zireh taxaraq xilas ümidini dəbilqə kimi başımıza qoyub ayıq-sayıq olaq. (1 Saloniklilərə, 5:8)

Ayıq olun, imanda sabit durun, mərd və möhkəm olun. Qoy etdiyiniz hər bir əməl sevgilə olsun. (1 Korinfilərə 16:13)

Məsih bizi necə sevdisə, ... siz də sevgidə elə həyat sürün. (Efeslilərə, 5:2)

Əksinə, Allahın xidmətçisi olaraq hər şeydə özümüz barədə zəmanət veririk; hədsiz dözümdə, əziyyətlərdə, ehtiyaclarda, sıxıntılarda, döyüləndə, həbslərdə, qarışıqlıqlarda, zəhmətdə, yuxusuz qalanda, aclıqlarda, pak yaşayanda, bilikdə, səbirdə, xeyirxahlıqda, ... riyasız sevgidə, həqiqəti elan edəndə, Allahın qüvvəsində, həm sağ, həm də sol əllərimizdə salehlik silahları ilə, gah ucalıb gah alçalaraq təhqir olunanda, tərifləyəndə özümüz özümü zəmin dururuq. (2 Korinfilərə, 6:4-8)

Sizə hər şeydə – imanda, sözdə, bilikdə, hər cür cəhddə, sizə göstərdiyimiz sevgidə üstün olduğunuz kimi bu xeyriyyəçilikdə də üstün olun. (2 Korinfilərə, 8:7)

Ürəklərinin cəsarət tapıb sevgidə birləşməsinə istəyirəm; belə ki idrakın verdiyi kamil etimadın bütün zənginliyinə nail olsunlar, Allahın sirri olan Məsihi dərk etsinlər. Çünki hikmət və biliyin bütün xəzinələri Məsihdə gizlədilmişdir. (Kolosselilərə, 2:2-3)

Gənclik ehtiraslarından qaç. Təmiz ürəklə Rəbbi çağıranlarla birlikdə salehliyin, imanın, sevginin və sülhün ardınca get. Axmaq və cahil mübahisələrdən uzaq ol. Çünki bunların dava-dalaşa səbəb olmasını bilirən. Rəbbin qulu davakar olmamalıdır. Əksinə, hamı ilə mülayim rəftar etməli, öyrətməyə qabil, səbirlə olmalıdır. Ona qarşı olanları həlimliklə tərbiyə etməlidir. Bəlkə Allah onlara tövbəyə imkan verəcək. Beləliklə, onlar həqiqəti anlayan, ayıq ola bilərlər və istəyini yerinə yetirmək üçün onları əsir edən iblisin torundan çıxarlar. (2 Timoteyə 2:22-26)

Qoy hər cür kinlə birlikdə acılıq, hiddət, qəzəb, çığırtı, böhtançılıq büsbütün sizdən uzaq olsun. Amma bir-birinə qarşı xeyirxah, rəhmli olun və Allah ... sizi bağışladığı kimi siz də bir-birinizi bağışlayın. (Efeslilərə, 4:31-32)

Hamıya hörmət edin. İmanlı bacı-qardaşları sevin, Allahdan qorxun... (1 Peter, 2:17)

Qardaşını sevən nurda qalır və onda büdrəmə səbəbi yoxdur. Amma qardaşına nifrət edən qaranlıqdadır. O, qaranlıqda gəzir və hara getdiyini bilmir, çünki qaranlıq onun gözlərini kor edib. (1 Yəhya, 2:10-11)

Sizi zülm edənlərə xeyir-dua verin; lənət yox, xeyir-dua verin. (Romalıları, 12:14)

[İsa:] “Amma sizə deyirəm, ey məni dinləyənlər: Düşmənlərinizi sevin, sizə nifrət edənlərə yaxşılıq edin, sizi lənətləyənlərə xeyir-dua verin, sizi incidənlər üçün dua edin.” (Luka, 6:27-28)

Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, hansı tərifə layiqsiniz? Çünki günahkarlar da onları sevənləri sevirlər. (Luka, 6:32)

Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, nə mükafatınız olacaq? Vergiyiğanlar da belə etmirmi? Əgər yalnız qardaşlarınızı salamlayırsınızsa, başqalarından artıq nə etmiş olursunuz? ... (Matta, 5:46-47)

Xeyirxahlıq etməyi və varınızı başqaları ilə bölüşməyi unutmayın... (İbranilərə, 13:16)

Heç kimə pislilik əvəzinə pislilik etməyin. Hamının gözündə yaxşı olan işlər görməyə diqqət yetirin. İmkan daxilində bacardıqca bütün adamlarla sülh içində yaşayın. Sevgili qardaşlarım, heç kəsdən qisas almayın, Allahın qəzəbinə yer verin. Çünki yazılıb ki, Rəbb belə deyir: “Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm”. Əksinə, “düşmənin acdırsa, onu yedizdir, susuzdursa, ona su ver. Belə etməklə sanki onun başına köz tökərsən”. Pislilik sənə üstün gəlməsin, pisliyə yaxşılıqla qalib gəl. (Romalıqlara, 12:17-21)

Tamamilə itaətkar və həlim, səbirli olub bir-birinizə sevgilə səbir edin. (Efeslilərə 4:2)

... Danışıda, həyat tərzində, sevgidə, imanda, paklıqda imanlılara nümunə ol. (1 Timoteyə, 4:12)

SEVGİSİZLİK MƏNƏVİ BİR FƏLAKƏTDİR, AXIRZAMAN FİTNƏSİDİR

İsa məbəddən çıxıb gedərkən şagirdləri məbədin binalarını ona göstərmək üçün yanına gəldilər. İsa onlara cavab verib dedi: “Bütün bunları görürsünüzmü? Sizə doğrusunu deyirəm: onların daşı daş üstündə qalmayacaq, hamısı yerlə yeksan olacaq”. İsa Zeytun dağında oturanda şagirdlər ayrılıqda onun yanına gəlib dedilər: “Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt baş verəcək? Sənin zühurun və dövrün sonuna hansı əlamətlər olacaq?” İsa onlara cavab verib dedi: “Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç kim aldatmasın. Çünki mənim adımla çox adam gəlib “Məsih mənəm” deyərək çoxlarını aldadacaq. Siz müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəcəksiniz. Amma təlaşa düşməyin. Bunlar baş verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil. Çünki millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer aclıq və zəlzələlər olacaq. Bütün bunlar sanki doğuş sancularının başlanğıcıdır. Onda bir çoxu imandan büdrəyəcək ... bir-birinə nifrət edəcək. Bir çox yalançı peyğəmbər törəyib çox adamı aldadacaq. Qanunsuzluq çoxaldığı üçün bir çoxunun sevgisi soyuyacaq. Amma axıracan dözən xilas olacaq. (Matta, 24:1-13)

Aranızda dava və çəkişmələrin kökü haradandır? Bədənlərinizin üzvlərində mübarizə edən ehtiraslarınızdan deyilmi? Nə isə arzu edib əldə etməyincə adam öldürürsünüz. Həsəd aparırsınız, amma istədiyinizə nail olmayınca çəkişib dava edirsiniz. Əldə edə bilmirsiniz, çünki Allahdan diləmirsiniz. Diləyirsiniz, amma almırsınız, çünki öz kefinizə sərf etmək üçün pis niyyətlə diləyirsiniz. Ey vəfasızlar, dünya ilə dostluğun Allaha qarşı düşmənçilik olduğunu bilmirsinizmi? Buna görə də dünya ilə dost olmaq istəyən özünü Allaha düşmən edər. (Yaqub, 4:1-4)

Vay halınıza, ... siz nanə, sədəfotu və hər cür göyərtinin onda birini verirsiniz, lakin ədalətə və Allah sevgisinə etinasızlıq göstərirsiniz. Amma onda biri verməklə yanaşı bunları da yerinə yetirməli idiniz. (Luka, 11:42)

İNSANLARA SEVGİYLƏ YAXINLAŞMAQ VƏ SÜLHÜ TƏMİN EDİB QORUMAQ

Nə bəxtiyardır sülhyaradanlar! Çünki onlar Allahın övladları (Allahın sevgili qulları) adlanacaq. (Matta 5:9)

Heç kimə pislik əvəzinə pislik etməyin. Hamının gözündə yaxşı olan işlər görməyə diqqət yetirin. İmkan daxilində bacardıqca bütün adamlarla sülh içində yaşayın. (Romalılara, 12:17-18)

Hamı ilə birlikdə sülh içində yaşamağa və müqəddəs olmağa can atın, ... Diqqət edin ki, heç kim Allahın lütfündən məhrum olmasın ... (İbranilərə, 12:14-15)

Buna görə də qurbangah qarşısına qurbanını gətirdiyin zaman yadına düşsə ki, qardaşının sənə qarşı bir şikayəti var, qurbanını qurbangahın qarşısında qoy, get, əvvəlcə qardaşınla barış və ondan sonra gəl, qurbanını təqdim et. Səni ittiham edənlə yolda ikən tez razılaş ... (Matta, 5:23-25)

...bir birinizlə sülh içində yaşayın! (Mark, 9:50)

Allah sizi sülh içində yaşamaya çağırdı. (1 Korinfilərə, 7:15)

Ey qardaşlar, xahiş edirik ki, aranızda zəhmət çəkənlərin, Rəbb yolunda sizə başçılıq edib nəsihət verənlərin qədrini bilin. Etdikləri əmələ görə onlara hədsiz sevgiylə hörmət göstərin. Bir-birinizlə sülh içində yaşayın. (1 Salonikilərə, 5:12-13)

Amma yuxarıdan nazil olan [Allah qatından olan] müdriklik əvvəla səfərdir, sonra da sülhpərvərdir, mülayimdir, itaətlidir, mərhəmət və xeyirli bəhrələrlə doludur, qərəzsizdir, riyasızdır. Sülh yaradanların əkdüyü sülh toxumlarından salehlik bəhrəsi yetişir. (Yaqub, 3:17-18)

Buna görə, sevgili qardaşlarım, ... Allahın önündə ləkəsiz və nöqsansız olaraq sülh içində yaşamağa səy göstərin. (2 Peter, 3:14)

Rəbbin qulu davakar olmamalıdır. Əksinə, hamı ilə mülayim rəftar etməli, öyrətməyə qabil, səbirli olmalıdır. Ona qarşı olanları həlimliklə tərbiyə etməlidir. (2 Timoteyə, 2:24-26)

İmanlılara xatırlat ki, başçılar və hakimlərə tabe olub itaət etsinlər. Hər cür xeyirli iş görməyə hazır olsunlar. Heç kimə şər atmasınlar, davakar deyil, mülayim olsunlar və bütün insanlarla həlim davransınlar. (Titə, 3:1-2)

... sizə xahişim, aldığınız çağırışa layiq şəkildə həyat sürün. Tamamilə itaətkar və həlim, səbirli olub bir-birinizə sevgiylə və anlayışla davranın. (Efeslilərə, 4:1-2)

[İsa:] “Amma sizə deyirəm, ey məni dinləyənlər: Düşmənlərinizi sevin, sizə nifrət edənlərə yaxşılıq edin, sizi lanətləyənlərə xeyir-dua verin, sizi incidənlər üçün dua edin. (Luka 6:27-28)

”Göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş” deyildiyini eşitmisiniz. Mənsə sizə deyirəm ki, pis adama qarşı durma. Əksinə, sağ üzünə şillə vurana o birini də çevir. Səni məhkəməyə verib köynəyini götürmək istəyəndə üst paltarını da ver. Kim səni min addım yol getməyə məcbur edərsə, sən onunla iki min addım yol get. (Matta, 5:38-41)

Qoy hər cür kinlə birlikdə acılıq, hiddət, qəzəb, çığırtı, böhtançılıq büsbütün sizdən uzaq olsun. Amma bir-birinizə qarşı xeyirxah, rəhmli olun və Allah ... sizi bağışladığı kimi siz də bir-birinizi bağışlayın. (Efeslilərə, 4:31-32)

Sevgi Allahın əmrlərinə görə həyat sürməyimizi tələb edir. Əvvəldən bəri eşitdiyiniz kimi əmr budur; gərək bu əmrə görə həyat sürəsiniz. (2 Yəhya, 1:6)

QURAN-I KƏRİMDƏ SEVGİ İLƏ ƏLAQƏDAR AYƏLƏR

Həqiqi sevgi imandandır

İman gətirənlər və yaxşı işlər görənlər isə, Rəhman (olan Allah), onlar üçün bir sevgi yaradacaq. (Məryəm surəsi, 96)

Sevgini qəlblərə yerləşdirən Allahdır

Tərəfimizdən ona bir sevgi həssaslığı və təmizlik (də verdik). O, müttəqi idi. (Məryəm surəsi, 13)

"Onu sandığın içinə qoy, suya burax ki, çay onu sahilə buraxsın; onu mənim düşmənim, onun da düşməni olan biri alacaq. Gözümün önündə yetişdirmən üçün, özümdən sənə bir sevgi oyatdım." (Taha surəsi, 39)

Bəlkə Allah, sizlərlə onlardan özlərinə qarşı düşmənçilik bəslədiyiniz kimsələr arasında bir dostluq yaratsın. Allah, güc yetirəndir. Allah, həqiqətən, bağışlayandır, rəhm edəndir. (Mumtəhənə surəsi, 7)

Sevgi fədakarlıq tələb edir

Onlar özlərinin istədikləri şeylərdən kasıba, yetimə və əsirə də verərlər (İnsan surəsi, 8)

Yaxşı əməl üzünü məşriqə və məğribə tərəf çevirməyiniz deyildir. Lakin yaxşı əməl sahibləri Allaha, Axirət gününə, mələklərə, kitablara, peyğəmbərlərə iman gətirən, sevdiyi malı qohum-əqrəbaya, yetimlərə, kasıblara, müsafirlərə, dilənənlərə və kölələrin azad edilməsinə sərf edən, namaz qılıb zəkat verən, əhd bağladığında əhdlərini yerinə yetirən, sıxıntı və xəstəlik üz verdikdə, habelə döyüşdə səbir edən şəxslərdir. Onlar imanlarında doğru olanlardır. Müttəqi olanlar da elə məhz onlardır. (Bəqərə surəsi, 177)

Allah rızası üçün edilən yaxşılıqlardan sadəcə sevgi gözləmək

İman gətirib yaxşı işlər görən qullarına Allahın müjdə verdiyi nemət budur. De: "Mən sizdən bunun əvəzində qohumluq sevgisindən başqa bir şey istəmirəm". Kim bir yaxşılıq etsə, onun savabını artırırıq. Həqiqətən, Allah Bağışlayandır, şükrün əvəzini verəndir. (Şura surəsi, 23)

Sevgi Allah üçün olmalıdır

İnsanlardan elələri də vardır ki, Allahdan qeyrilərini Ona tay tutur, onları da Allahu sevdikləri kimi sevirlər. İman gətirənlərin isə Allaha olan sevgisi daha güclüdür. Kaş zülm edənlər əzabı gördükləri zaman bütün qüdrət və qüvvətin Allaha məxsus olduğunu və Allahın şiddətli əzab verdiyini görəydilər. (Bəqərə surəsi, 165)

Ey iman gətirənlər! Mənim düşmənim də, öz düşməninizi də özünüzdə dost tutmayın! Onlar sizə gələn həqiqəti inkar etdikləri halda, siz onlara mehribanlıq göstərərək sirtinizi açıb deyirsiniz. Rəbbiniz olan Allaha iman gətirdiyiniz üçün onlar Peyğəmbəri və sizi yurdunuzdan qovub çıxardılar. Əgər siz Mənim yolumda və Mənim razılığımı qazanmaq uğrunda cihada çıxmısınızsa, onlara gizləndə mehribanlıq göstərirsiniz. Mən sizin gizli saxladığınızı da, aşkar etdiyinizi də bilirəm. Sizlərdən kim bunu etsə, doğru yoldan sapmış olar. (Mumtəhənə surəsi, 1)

Allaha və Axirət gününə iman gətirən elə bir camaat tapa bilməzsən ki, onlar Allaha və Onun Elçisinə düşmən olanlarla – öz ataları, oğulları, qardaşları, qohum-əqrəbələri olsalar belə – dostluq etsinlər. Allah onların qəlbinə iman salmış və onları Öz tərəfindən bir ruhla dəstəkləmişdir. Allah onları ağacları altından çaylar axan Cənnət bağlarına daxil edəcəkdir. Onlar orada əbədi qalacaqlar. Allah onlardan razıdır, onlar da Allahdan razıdırlar. Onlar Allahın firqəsidirlər. Həqiqətən, məhz Allahın firqəsi nicat tapanlardır. (Mücadilə surəsi, 22)

Süleyman dedi: “Mən, günəş üfüqdə batanaq nemətə olan məhəbbəti Rəbbimi zikr etməkdən üstün tutdum – atlar məni əsr namazından yayındırdı”. (Sad surəsi, 32)

Sevgidə şirk

Şəhərdəki qadınlar dedilər: “Zadəgan kişinin arvadı cavan köləsini yoldan çıxartmaq istəyir. Ehtiras onu coşdurmuşdur. Biz onu aşkar bir azgınlıq içində görürük”. (Yusif surəsi, 30)

İbrahim dedi: “Siz aranızda ancaq dünya həyatına bəslədiyiniz vurğunluğa görə Allahu qoyub bütələrə pərəstiş etdiniz. Sonra isə Qiyamət günü bir-birinizi kafir adlandıraraq lənətləyəcəksiniz. Sığınacağınız Od olacaqdır. Sizə yardım edə bilən kəslər də tapa bilməyəcəksiniz”. (Ənkəbut surəsi, 25)

Evlilik saf Allah rizası və sevgi üzərinə olmalıdır

Ünsiyyətdə rahatlıq tapasınız deyərək, sizin üçün özünüzdən zövcələr yaratması, aranızda məhəbbət və mərhəmət salması da Onun dəlillərindəndir. Həqiqətən, bunda düşünənlər üçün ibrətamiz dəlillər vardır. (Rum surəsi, 21)

Biz Cənnətdəki qadınları yeni biçimdə yaradacağıq. Onları bakirə qızlar edəcəyik –ərlərini sevən, həmyaşlılar. (Vaqiə surəsi, 35-37)

Sevgidə şirk, ruhda sərtlik meydana gətirər

Həqiqətən, o, var-dövlətə çox hərisdir. (Adiyat surəsi, 8)

TƏKAMÜL YALANI

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdən kənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi ilə və təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir. Beləliklə, Allah'ın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, tərəfli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər bir çox əsərimizdə bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq əhəmiyyəti baxımından mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə hərtərəfli şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən "Növlərin mənşəyi" adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allah'ın ayrı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər orta qəddardan törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəlifləşmişdilər.

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı; özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə bir məntiq yeritmə idi. Hətta Darvin kitabındakı "Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər" başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşısındakı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsini gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darvinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir əsassız qoydu.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.

Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.

Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.

Bu bölmədə bu üç əsas başlığı əsaslı təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl dünyada fantastik şəkildə təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbiət qanunları çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri “spontane generation” adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qəribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərindən əmələ gəlmirlər, milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görülməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

“Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə gömülmüşdür”. (*Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2*)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunu tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus biolog Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

“Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi təkamül nəzəriyyəsinin tamamilə əhatə edən ən qaranlıq nöqtədən ibarətdir”. (*Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196*)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışıqca enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin yer şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. (*“New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life”, Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, səh. 1328-1330*)

Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (*Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, səh. 7*)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü səylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyaçı Cefri Bada təkamülçü “Earth” jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

“Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyıq: həyat yer üzündə necə başlayıb”. (*Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, səh. 40*)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların bu qədər mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələr

birleştirilərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Lakin bunu açıqlamağa heç ehtiyac yoxdur. Təkamülçülər hələ hüceyrə səviyyəsinə çatmadan çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hüceyrənin əsasını təşkil edən zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı riyazi cəhətdən sıfırdır.

Bunun ən əsas səbəbi budur ki, bir zülalın əmələ gəlməsi üçün başqa zülallar da olmalıdır. Bu səbəb bir zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını tamamilə aradan qaldırır. Ona görə, təkcə bu fakt təkamülçülərin təsadüf iddiasını təkzib etmək üçün kifayətdir. Mövzunun əhəmiyyətini qısaca açıqlayaq:

- Fermentlər olmasa, zülal sintezlənmə bilməz, fermentlər də zülaldır.

- Bircə zülalın sintezlənməsi üçün 100-ə yaxın hazır zülal olmalıdır. Ona görə, zülalların olması üçün zülallar lazımdır.

- Zülalları sintezləyən fermentləri DNT hazırlayır. DNT olmasa, zülal sintezlənmə bilməz. Ona görə, zülalların əmələ gəlməsi üçün DNT də lazımdır.

-Zülal sintezləmə prosesində hüceyrədəki bütün orqanoidlərin mühüm funksiyaları var. Yəni zülalların əmələ gəlməsi üçün tam funksional hüceyrə bütün orqanoidləri ilə birlikdə mövcud olmalıdır.

Hüceyrənin nüvəsində yerləşən, genetik məlumat daşıyan DNT molekulu isə informasiya bankıdır. İnsan DNT-sindəki informasiyanı kağıza köçürmək istəsək, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana ortaya çıxar.

Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bir sıra xüsusi zülalların (fermentlərin) köməyi ilə qoşalaşa bilər. Amma bu fermentlər də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında sintezlənir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə, DNT-nin qoşalaşması üçün ikisi də eyni anda mövcud olmalıdır. Bu isə həyatın öz-özünə meydana gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətə salır. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orcel "Scientific American" jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

"Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənardır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə, insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin tamamilə qeyri-mümkün olduğu nəticəsinə gəlir". (Leslie E. Orgel, *The Origin of Life on Earth, Scientific American*, c. 271, Ekim 1994, səh. 78)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsini açıq-aydın əsassız edir.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsini əsassız edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü iki anlayışın da, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seleksiya mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: “Növlərin mənşəyi, təbii seleksiya yolu ilə...”

Təbii seleksiya təbii seçmə deməkdir, təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalacağı düşüncəsinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan bir maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq. Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz.

Ona görə, təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil. Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında: **“Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz”**, - demək məcburiyyətində qalmışdı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184*)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəsllərə ötürürlər, nəsildən-nəslə toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəslə boyunları uzanmışdır.

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetik elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetik qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsini məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə bir çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə neodarvinizmi ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətalrı nəticəsində əmələ gələn pozulmaları əlavə etdi. Bu gün də elmi cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər. Nəzəriyyə yer üzündəki

milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan bir proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan bunu belə açıqlayır:

“Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərliyə gətirib çıxarırlar. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdir. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini sübut edir. Yüksək dərəcədə xüsusilaşmış orqanizmdə meydana gələn təsadüfi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadüfi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verər və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha yaxşı hala salmaz, onu məhv edər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179*)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərcəngdir). Əlbəttə, məhvədgici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darwinin də qəbul etdiyi kimi, tək başına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: ara-keçid formalardan əsər-əlamət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamalılardır.

Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən canlı xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalılardır və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar bir keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları “ara-keçid forması” adlandırırlar.

Əgər, həqiqətən, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıbsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil izlərində rast gəlinməlidir. Darvin “Növlərin mənşəyi”ndə bunu belə açıqlamışdır:

“Əgər nəzəriyyəmə doğrudursa, növləri bir-biri ilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə, “Növlərin mənşəyi” kitabının “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” (*Difficulties on Theory*) adlı bölməsində belə yazmışdı:

“Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə qalıqlarla dolu deyil?” (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızğın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir. Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıklarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eycer təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük”. (Derek A. Ager, “The Nature of the Fossil Record”, *Proceedings of the British Geological Association*, c. 87, 1976, səh. 133)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani sürətdə ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə, bu, canlı növlərinin yaradıldığını göstərən çox güclü dəlildir. Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

“Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, bir dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma əgər tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən

yaradılmışlar". (*Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. Səh. 197*)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni "növlərin mənşəyi" Darvinin hesab etdiyi əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağılı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Australopithecus

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk "meymunabənzər əcdadları"na "cənub meymunu" mənasını verən "australopithecus" adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəslə kəsilməmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnord kimi İngiltərə və ABŞ-dan iki məşhur anatomun *australopithecus* nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəslə kəsilməmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (*Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, səh. 389*)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də "homo", yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo sırasındakı canlılar *australopithecus*lardan daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr: "*Homo sapiens*ə uzanan zəncir halqası, əslində, itib", - deyərək bunu qəbul edir. (*J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992*)

Təkamülçülər "*ausrtalopithecus > homo habilis > homo erectus > homo sapiens*" ardıcılığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri *australopithecus*, *homo habilis* və *homo erectus*ün dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. (*Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Anthropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272*)

Habelə, *homo erectus* sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, *homo sapiens neandertalensis* və *homo sapiens sapiens* (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşlar. (*Time*, noyabr 1996)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld, təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydınır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli göstərmirlər”. (*S. J. Gould, Natural History*, c. 85, 1976, səh. 30)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir. Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə *australopithecus* fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissənin fəvqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissənin fəvqündə olan qavramaya və insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir şəxs üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, nəzəriyyələrinə qəti şəkildə inanan bu şəxslərin ziddiyyətli bəzi rəyləri eyni anda qəbul etmələri belə mümkündür”. (*Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19*)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin formulu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, istəyirsinizsə, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı qədər açıq misalla baxaq.

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Ona görə, bu iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni əmələ gətirmiş və sonra eyni atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək,

canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə əmələ gətirməz. İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından “Darvin formulu” adı ilə nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içinə canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışıqın içində lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətə temperatur və rütubət versinlər. Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırırlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsildən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər. Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmaları, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuz quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlı, bunların bircə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, **şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər**. Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. **Maddə ancaq Allah'ın üstün yaratması ilə həyat qazanır**. Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünmək yuxarıdakı misalda göstəriləni kimi, bu həqiqəti üzə çıxarar.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyənlə açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir.

Gözlə bağlı mövzuya keçməzdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nöqtəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə görüntü kimi şərh edilir. Bu məlumatdan sonra düşünək: beyin işığa qapalıdır. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarşılaşmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik, bu, o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir. Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz. 100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə iki ölçülü görüntü göstərir, lakin siz üç ölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üç ölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üç ölçülü televizor kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üç ölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızda televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə, xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniyaları dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır. Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilirsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq bütün texnologiyaya və bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün. Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmazdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan

qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi cızıltılı və ya təhrif olunmuş şəkildə səs eşitməyir; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir. Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbuledici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fəvqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beyinin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimyə kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gələ bilməzsiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs, qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə, hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allah'ın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda, düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm³-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülülük, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdırıran uca Allah'ı düşünüb, Ondən qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə təzi elmin gündəmindən çıxarılmışdır. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əl çəkilməz doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda, qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

“Bizim materializmə bir inancımız var, bu “a priori” (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inançdır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan “a priori” bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də İlahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik”. (Richard Lewontin, “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 Ocak, 1997, sah. 28)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allah'ın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdən kənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsuruz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allah'dır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehridir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə aqlını və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içində bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Habl kimi elm adamlarının, Frank Sinatraya, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceyranların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəniyyətli, təhsilli insanlardır. Bu səbəbdən, təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə aqlını başından alan, ağıl və məntiqlə düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki bir pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur. Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, hz. İbrahimin qövmünün düzəltmələri bütələrə, hz. Musanın qövmünün qızıldan düzəltmələri buzova tapınmalarından daha qorxulu və aqlasığmaz korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allah'ın Quranda işarə etdiyi

ağılsızlıqdır. Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayəsində bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Həqiqətən, kafirləri əzabla qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların ürəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir! (Bəqərə surəsi, 6-7)

... Onların qəlbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır! (Əraf surəsi, 179)

Allah "Hicr" surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehrləndiklərini belə bildirir:

Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: "Gözümüz bağlanmış, biz sehrlənmişik", - deyərlər. (Hicr surəsi, 14-15)

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyvətli vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar. Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehrdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehrlərlə insanlara təsir etdiklərini Hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon Hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların topladığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir. Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

(Musa:) "Siz atın", - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehrləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər. (Əraf surəsi, 116)

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları Hz. Musa və ona inananlardan başqa insanların hamısını sehrləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı Hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

Biz də Musaya: "Əsanı tulla!" - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəltdikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəltdikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər. (Əraf surəsi, 117-119)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehrləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elmilik adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər əgər bu iddialardan əl çəkməsələr,

həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist filosof olan, ancaq sonradan həqiqətləri görən Malkolm Maqeric təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyrlə qarşılayacaqlar”. *(Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43)*

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar və təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi tərif ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirrinin öyrənən bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrlə və təəccüblə qarşılayır.

...Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur!

Həqiqətən, Sən bilənsən, müdriksən!

(Bəqərə surəsi, 32)

Sevgi Allahın kainatı yaratmasının əsas məqsədidir. Allah çox sevən və çox sevilən, sevməyi sevəndir. Həqiqi sevgi Allahın iman edənlərə nemət olaraq yaratdığı xüsusi bir duyğudur. Allahı bütün ruhu və canıyla sevən, Allahdan içdən qorxan, Allahın möhtəşəm sənətini görüb lazımı kimi təqdir edən, Allahı dost, vəli və vəkil etmiş olan möminlər Allahın səmimiyyətinə qarşılıq olaraq nəsib etdiyi sevgini ən coşğulu şəkildə yaşayan insanlardır.

Bu kitabda İncildə yer alan və Quranla eyni olan sevgi sözlərinə yer verilmişdir. Həqiqi sevginin necə olması lazım olduğunu izah edən bu İncil bölümləri bütün iman edənlər üçün gözəl bir rəhbərdir.

Allah Quranda müsəlmanların Allahın nazil etdiyi bütün kitablara iman etmələrini bildirmişdir:

Və onlar, sənə nazil olana və səndən əvvəl nazil olanlara iman gətirir və axirətə də yaxınlıqla inanırlar. (Bəqərə surəsi, 4)

İncilin bəzi hissələri təhrif edilib pozulmuş, əslindən uzaqlaşdırılmışdır. İncilin hansı hissələrinin haqq hansı hissələrinin təhrif edildiyini göstərən rəhbər isə Allahın göndərdiyi son kitab olan Qurani-Kərimdir. Quran, Tövrat və İncilin haqq hissələrini təsdiq edən, səhv hissələrini aradan qaldırıcıdır. Bu yönü ilə Quran, iman edənlər üçün bir hakimdir.